

Handläggare: Christer Knutås
Telefon: 08-508 301 77

Till
KN 2013-04-11

Miljöhandlingsplan för kyrkogårdsnämnden

Förslag till beslut

1. Kyrkogårdsnämnden godkänner förslaget till miljöhandlingsplan.

Mats Larsson
förvaltningschef

Sammanfattning

I ärendet redovisas ett förslag till miljöhandlingsplan för Kyrkogårdsnämnden. Förslaget är kopplat till stadens miljöprogram för åren 2012-2015 och de sex inriktningsmål kommunfullmäktige fastställt. Några av förslagen till åtgärder saknar idag finansiering varför de också finns med i ärendet "Underlag för budget 2014 med inriktning 2015 och 2016".

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom förvaltningschefens stab. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet vid sitt sammanträde den 3 april.

Bakgrund

Den 30 januari 2012 antog Kommunfullmäktige ett nytt miljöprogram för Stockholms stad för perioden 2012-2015. Miljöprogrammet innehåller sex inriktningsmål och 29 detaljerade delmål som staden ska uppfylla.

De sex inriktningsmålen är:

- Miljöeffektiva transporter
- Giftfria varor och byggnader
- Hållbar energianvändning
- Hållbar användning av mark- och vatten
- Miljöeffektiv avfallshantering
- Sund inomhusmiljö

Stockholms miljöprogram visar stadens ambitioner inom miljöområdet. Miljöprogrammets syfte är att styra och samordna stadens egen verksamhet i en miljöanpassad riktning.

Programmet ska också utgöra en grund för samarbete med näringslivet, invånare, organisationer och myndigheter som är viktiga aktörer i arbetet för ett miljömässigt hållbart Stockholm.

Arbetet med miljömålen kan följas av stockholmarna och andra intresserade på Stockholms miljöbarometer. Där redovisas även data om den aktuella miljösituationen i Stockholm

Förvaltningens förslag till miljöhandlingsplan för Stockholms kyrkogårdsnämnd.

Kommunfullmäktige har utifrån Stockholms miljöprogram givit samtliga nämnder och bolag i uppdrag att ta fram och besluta om miljöplaner/ miljöhandlingsplaner under 2012 för sin egen verksamhet. Arbetet har blivit något försenat inom kyrkogårdsförvaltningen. I detta ärende redovisas den efterfrågade miljöhandlingsplanen.

Denna miljöhandlingsplan är uppställd utifrån målen i Stockholms stads miljöprogram, samt under vilket/vilka år olika åtgärder avses äga rum. Generellt sett är miljömedvetenheten stor inom förvaltningen.

Miljöeffektiva transporter.

Kyrkogårdsförvaltningen upphandlar underhållsentreprenader samt arbetsmaskiner för egna behov.

Under år 2013 så förväntas ett för staden gemensamt program för miljökrav vid upphandling av entreprenader och arbetsmaskiner vara fastställt.

Kyrkogårdsförvaltningen avser att internutbilda berörda anställda inom förvaltningen om innehåll och tillämpning av detta program. Eventuella merkostnader vid upphandling av entreprenader och arbetsmaskiner på grund av miljökrav ska identifieras. Tillämpningen av programmet får inte innebära minskad prestanda för entreprenader eller arbetsmaskiner.

Avfallstransporter inom och från kyrkogårdsförvaltningen ska utredas under år 2013. Avfallstransporterna bör volymmässigt kunna minskas genom ökad grad av avfallskomprimering. Men den faktiska kostnaden för investeringar i komprimeringsmaskiner kommer att utredas.

Kyrkogårdsförvaltningen ansvarar för vissa transporter av kistor med avlidna i samband med bisättning. Detta uppdrag utförs enligt särskild överenskommelse av begravningsbyråbranschen mot ersättning. En betydande miljöeffektivisering av dessa transporter sker under hösten 2013 när det nya kylhuset på Norra Begravningsplatsen i Solna tas i bruk. Denna anläggning ligger betydligt mer centralt än ex.vis nuvarande bisättningslokal vid Räcksta krematorium i Vällingby.

Giftfria varor och transporter.

Kunskapen om giftfria varor och transporter behöver generellt öka inom förvaltningen. Risk finns för slentrianköp av icke-giftfria varor. Under år 2013 ska därför kyrkogårdsförvaltningen hyra in extern expertis för att utbilda den egna personalen om vilka kemiska innehåll som bör undvikas vid inköp samt hur transporter läggs upp så miljövänligt som möjligt.

Hållbar energianvändning.

Under vinterhalvåret 2012/2013 så påbörjas termografering av alla förvaltningens fastigheter för att upptäcka eventuella värmeläckor från bestämda punkter i fastigheterna. Upptäckta värmeläckor ska sedan åtgärdas under kommande år, senast till år 2015, och helst i samband med andra åtgärder som ska äga rum i aktuella fastigheter. Termografering genomförs också som uppföljning av de energisparåtgärder som förvaltningen redan utfört i många fastigheter, i form av tilläggsisolering och annat.

På Sandsborgskyrkogården finns administrativa lokaler som idag värms upp med direktverkande el. Ett nytt vattenburet värmesystem med bergvärmepump behöver installeras. Kostnad 1,5 Mkr år 2015 och 1,5 Mkr år 2016 vilket har redovisats i

förvaltningens förslag till treårsbudget (år 2014-2016) under rubriken
"Investeringsbehov som inte är finansierade i investeringsram".

På Strandkyrkogården är utomhusbelysning uppsatt och igång även på delar av kyrkogården som ännu inte tagits i bruk. Belysningen där är kopplad i en enda slinga. Under år 2013 ska möjligheten att sektionera utomhusbelysningen på Strandskyrkogården utredas och därmed möjligheten att stänga ner delar av denna.

Under år 2013 så ska vidare luftdonen i förvaltningens fastigheter ses över, för att utreda möjligheten till utökad helgnedstängning av dessa, emedan luftdonen endast behöver vara i bruk då människor vistas i lokalerna.

Under perioden 2013-2014 ska dessutom undersökningen återupptas av hur väntrummen till de olika begravningskapellen kan energieffektiviseras. Dessa byggnader är oftast uppförda utan eftertanke på energieffektiviseringar och är vanligtvis kulturklassade. Energiåtgången för att hålla väntrummen uppvärmda är utslaget per kvadratmeter så pass hög att det är motiverat att utreda möjliga åtgärder en gång till. Komforten för väntande begravningsgäster i väntrummen får inte minskas.

Hållbar användning av mark och vatten.

Kyrkogårdsförvaltningen ansvarar för c:a 250 hektar park och skogsliknande områden inom Stockholms stad (Norra Begravningsplatsen i Solna inräknad). Kyrkogårdsförvaltningen har under sommaren år 2012 låtit utföra en biologisk inventering av naturvärdena på sina kyrkogårdar. I undersökningen har särskilt skyddsvärda och rödlistade arter pekats ut. Åtgärdsförslag för att skydda dessa arter samt för att öka den biologiska mångfalden har tagits fram. Under perioden 2013-2015 så ska dessa åtgärdsförslag prövas i tillämplig omfattning. Sådana förslag kan till exempel vara att bearbeta vissa ytor med slåttermaskin i stället för med gräsklippare.

Miljöeffektiv avfallshantering.

Kyrkogårdsförvaltningen har under år 2012 infört och tillämpat ett nytt avfallshanteringssystem på Västberga begravningsplats. Erfarenheterna från Västberga begravningsplats är goda. Avfallshanteringen ska därför ses över på alla kyrkogårdar. Det är ett arbete som påbörjas 2013. Ett nytt avfallshanteringssystem behöver i första hand införas på Skogskyrkogården, med ökade möjligheter för kyrkogårdsbesökare att källsortera sitt avfall från gravskötsel och annat.

Sund inomhusmiljö.

Inomhusmiljön i kyrkogårdsförvaltningens lokaler är god, förutom i traktorgaraget under ekonomibyggnaden kvarter 21 på Skogskyrkogården.

Vid kvarter 21, som innehåller servicebyggnader för personal, garage, verkstad och förrådsutrymmen, behövs brandskyddsåtgärder och arbetsmiljöanpassningar genomföras. Ca 1500 kvm asfaltyta under mark måste tas bort och ersättas med ny beläggning, nya förrådsutrymmen måste byggas ovan mark. Nya, större bränsletankar måste grävas ner. Förvaltningen har redovisat kostnader på 4 Mkr i förslag till treårsbudget för perioden 2014-2016 under rubriken *"Behov som saknar finansiering inom ram"*

SLUT.